

מרגישה ומקבלת את המוות כחלק טבעי בתוכה ובחיים כל הזמן; אנשים הביעו פליאה על כך לנוכח גילה הצעיר ויופיה; הישג שפילוסופים וחכמים בעבר עמלו למענו רבות, זו אכן ידיעה שמעניקה כוח וגם יאוש אנרכי.

נשוב לספרי השירה של סיגלית - לעניין הרגעי והקבוע: "אינני בוטח ברגעי / בקבוע ודאי שאיני בוטח". הקול הוא של "אני" אנושי לא גבר או אשה, והוא במסע אפשרויות ומצבים. במרומה מתמדה, פעם גודל אגס, פעם בכה שרופה, פעם ילדה טובה מופרעת, ילדת רחוב זרוקה, שמתרועעת עם ילדי הרחוב למרות האיסורים כביכול, שושנה אדומה שהופכים אותה לזורודה, אשה בהירה שנוגעת בעצמה בכתונת שלה. 'טרף טורפתי' מסתיים השיר; דמויות בדויות למחצה כמו וינסטון בקובץ 'כתם' הן בבואות של מצבי תודעה וגוף. אני מוצאת שהמחברת קרובה לעולם המוסיקה והצד הקולי של המליים חשוב יותר מאשר הצד הצירורייפלטטי - הסבך הלשוני הלארדגוע, הלאיבהיר, המשוחרר למדי מחוקי לשון הגיונית ושווה לכל נפש, יש בו משהו דיוניסי כהה ועמום. אבל ניתן בהחלט למצוא קטעים קצרים - משפטים ברורים ופרוזאיים - או מחוות יומיומיים נוסח "כמה שנים / ישכב שם ישן / בעיני חושך חכמות / ממתין נדמה לו / לאהובה שהלכה להביא / מהמטבח כוס מים / לפני שנים או פעם" - או בשיר 'זהיא תעביר ידה' ההקשר והפיתוח מפתיעים ומזורים בהשוואה למשפט הבהיר והרגיל; היא מבטאת סדר אישי נמוח, אולי בגלל הקונקרטיות שנמצאת בבסיסו של כל שיר וכל חוויה והדיוק בחוויה מסוימת מאוד מביא אותה לצירופים ולדראמאטיזציה מאנייריסטית תוך הפשטה, עידון ופורקן המתח האישי שלה; העובדה שקשה לי לזהות את מקור הביטוי והרקע שלו מעידה על הפשטה טובה בלשון אפשר לבחון את התופעה גם כחולשה שהופכת לייתרון - היעדר יכולת לבהירות עיקבית, "צרימות" ועוויתות, קפיצות אסוציאטיביות, ממש אקרובטיקה, ולמה לא למחוא כפיים ולומר בראבו, איזו לוליגנות וגמישות נפשית נועזת, ואפשר גם להסתייג ולשאל בדאגה מה קורה כאן, איזו תאונה נוראה עומדת להתרחש או כבר התרחשה והשירים הם שבירי עדים, טיפות דם והתנשמויות מצוקה ומחנק; קטעים הקוראים להשלמה ופיתרון כמו חידות פסיכולוגיות. מה שמציל את הספר הנוכחי וגם את הספר הקודם מכובד מעיק למרות התוכן הקשה הקטוע

ושירים

מאת סיגלית חידוביץ'

העיסוק העיקרי בספר 'עפר יקר' וכמוהו בספרה הקודם 'כתם' (הוצאת 'עכשיו', 1979) הוא הדימוי העצמי המשתקף במראות שונות, בעצם אפשרויות שונות; המדובר הוא בדמויות הנמצאות במשחקמחבואים ממקמק של הופעה והיעלמות פעם מוות זו ופעם בוויית אחרת לגמרי; פעם בפרצוף מחייך ושובב פעם בפרצוף מיפלצתי גרוטסקי ומרגיז; הדימוי הנשי הלא-מגובש מעניין אותי במיוחד - זה יותר מדימוי, זו מצוקה גופנית ונפשית שיש בצידה תחושתחופש חריפה; יש לכך משמעות נוספת, אמנם אין פה פמיניזם מוצהר; אבל יהא זה שקר להתעלם מההשפעה העולמית של המאבק לשינוי התדמית הנשית בחברה המודרנית היום. אשה כאדם ולאן דווקא כאובייקט מיני מוגדר; הרצון לצאת מכבלי מוסכמות, מכבלי התנהגות ואופןדיבור, מתבטא בהרפתקנות פרועה משולחת רסן, אלימה, כאובה ומיוסרת מאוד, שניכרת ביחס לשפה, והטיפול בחומר - חפצים, אנשים, מחוות, יחס אירוני לדמויות שמכותיות כמו הורים או גברים, ובכלל לאיסורים שמטילה החברה; זהו הקוד הנשי האירוטי שלה שמושפע גם משירת נשים בעשרים השנים האחרונות, כך נדמה לי, בארץ. תהליך של התבגרות תוך מודעות עמוקה למוות.

המוות נוכח כבר בשם הספר: 'עפר יקר' ובצבעים שחור לבן; המוות אינו נושא בשירים, הוא גם לא מושג פילוסופי; להיפך הוא בןלוויה מוחשי, כמו נסיוב בתוך הדם שמקיף מדי שניה את כל הגוף ברימתו ללא קץ בתוך צינורות הדם ולכן - 'עפר יקר' הוא ידיד ומכר המתלווה בדמות מלאך למראשות המיטה בשם 'אוונס' בשיר 'היא תעביר ידה' או פעם יהיה לו שם אחר - הוא "הבלתי מוכר" והוא ליצן כמו בשיר 'הבלתי מוכר' בקובץ 'כתם'. אני נזכרת בראיון שעשו פעם לשחקנית צעירה נסטטיה קינסקי, שציינה כי היא

מאוד הוא ההומור והאירוניה העצמית והלא־עצמית שלה; היא לא לוקחת את עצמה ברצינות יותר מדי, לא עד כדי שיכחה ואיבוד גבול המציאות. לדעתי זהו יתרון כוח וצניעות לשבחה. כמו בשיר 'אנחנו אוהבים ודואגים' בקובץ 'כתם': תיאטרליות מצחיקה, מחוות מנומסות; או בשירים: 'שדה אחרון' 'הלו'. 'עד שנמות לעצמנו', 'איגרת אוויר'; פניות ישירות בגוף נוכח או בגוף ראשון רבים שיש בהם נימה מבודחת; וגם באופן ברור וישיר: "דבר מצחיק שירים" "בסוף המינהרה

רקד לי/שירים" מתוך 'כתם'.

ההומור העצמי הוא בלתי־נמנע למי שרוצה להיות גם פתאומי ספונטאני, חופשי ממוסכמות, פיוטי וגם נורמלי ומקובל על ציבור קוראים, ולכן הסבל אינו אלא "סבל עם פרופיל נחמד", מיפלצת סבירה משעשעת; "היא יודעת/ שאלוהים יורק שמש/ על הרעים/ וגם על הטובים/ זה לא מספיק לה, היא רוצה סבל/ עם פרופיל נחמד, שיעזור לה להמליט רעיונות".

מאיה ב

* 'עפר יקר', הוצ' ספרית פועלים, 1982